

TUSSEN

VERNIEUWD!

Herfst
2020

*"Het hoofdmenu
is de ontmoeting"*

BEELD

Magazine van het
Bisdom Rotterdam



Bisschop
Van den Hende:
*'Wij kunnen een
woord van
God zijn'*

Het thuisfront
*Als je man diaken
wordt*

Bouke Bosma:
*Pastoor in
coronatijd*

Plus
*Laurentius leest,
brouwt en zingt*

3	BISSCHOP
Woord van de bisschop	
4	KIEZEN VOOR DE KERK
De vrouwen van recent gewijde diakens aan het woord	
7	LOPEN MET LAURENTIUS
De onontdekte bijzonderheden van Delft	
10	WOORD VAN GOD
Homilie chrismamis	
13	LAURENTIUS IS VERWONDERD
Strafbekroning H. Laurentius	
14	MIJN BIJBEL EN IK
Interview met Melchior Kerklaan	



Laurentius vernieuwt Tussenbeide!

Voor u ligt een vernieuwde Tussenbeide. Omdat het diocesane nieuws tegenwoordig vooral online wordt gebracht, met meer dan duizend abonnees op de digitale nieuwsbrief van het bisdom, is er in deze nieuwe Tussenbeide meer ruimte voor achtergrondverhalen, interviews, inspirerende citaten en mooie beelden. We behouden het goede van Tussenbeide. Het blad wordt gedrukt op krantenpapier met een vormgeving als die van een weekendbijlage. Dat is herkenbaar Tussenbeide, met de uitstraling van het weekend en de rust van de zondag.

In het blad komt u met regelmaat de patroonheilige van het bisdom Rotterdam tegen, de heilige diaken Laurentius. Hij neemt ons als het ware bij de hand in rubrieken als 'Laurentius loopt', 'Laurentius leest' en 'Laurentius kookt'. We maken deze Tussenbeide voor u, voor vaste kerkgangers en welkome 'kerstgangers'. Laurentius is uw gids op de geloofsreis die u maakt als pelgrim onderweg. Onderweg laten we ons inspireren door het kerkelijk jaar. Dat ziet u terug onder meer in de rubrieken over de Bijbel en kerkmuziek.

Tussenbeide schrijft over de Kerk van Rotterdam. Tussenbeide inspireert tot een leven in geloof met God en de naaste. Tussenbeide stimuleert om op weg te blijven gaan door dingen te lezen, te ontdekken, te ondernemen en te doen in concrete daden van naastenliefde. Tussenbeide geeft het geloof door in interviews en artikelen. Geef u deze Tussenbeide als u hem uit hebt ook door aan iemand anders?

Veel leesplezier!

Tussenbeide wordt verspreid via de parochies in het bisdom Rotterdam. Wilt u het blad thuis per post ontvangen? Meld u dan aan voor een persoonlijk abonnement via tussenbeide@bisdomrotterdam.nl. Voor een individueel postabonnement wordt een jaarlijkse gift gevraagd van € 12,50.



Daphne van Rosendaal
Hoofdredacteur

16	NIEUWS
Kort nieuws en personalia	
18	LAURENTIUS ZINGT
Een hoopvol lied met een dansende melodie	
20	INTERVIEW
Bouke Bosma pastoor in Coronatijd	
22	Q&A
Waarom noemt de Kerk werken in de zorg een roeping?	
24	TIPS VAN LAURENTIUS
Lees, kijk, luister, proef	
28	LAURENTIUS LEEST DE BIJBEL
Mensen in Maria's Magnificat	
27	LAURENTIUS KOOKT
Eten en ontmoeten in Bergschenhoek	
30	AGENDA
Activiteiten van het Bisdom Rotterdam	



Bisdome Rotterdam

COLOFON:
Tussenbeide is een uitgave van het Bisdom Rotterdam.

Hoofdredacteur: Daphne van Rosendaal
Redactie: Monique Meeussen, Frits Vermeulen, Jolanda de Wolf

Jongerenredactie: Esther van Berkel, Desiree Bühler

Redactie, administratie, advertenties:
Koningin Emmalein 3, 3016 AA Rotterdam
T: 010 - 281 51 71, Fax: 010 - 436 71 90
E: tussenbeide@bisdomrotterdam.nl
I: www.bisdomrotterdam.nl

IBAN: NL30INGB0000464304

Grafisch ontwerp en conceptontwikkeling:
Dailymilk, Rotterdam

Redactioneel advies conceptontwikkeling:
Bureau Wielenga / Sjoerd Wielenga

Fotografie cover: Geisje van der Linden

Illustratie Laurentius: Niek van Ooijen

Druk: Halewijn NV, Antwerpen

Abonnementen:
€ 1,50 per jaar voor parochies.

Tussenbeide thuis ontvangen?
Meld u dan aan voor een persoonlijk abonnement via tussenbeide@bisdomrotterdam.nl. We vragen u jaarlijks een bijdrage van € 12,50 in de vorm van een gift.

Overnemen:
Artikelen uit Tussenbeide mogen met bronvermelding vrij worden overgenomen in parochiebladen. Illustraties en foto's mogen alleen worden gebruikt als vooraf toestemming is verleend door de redactie.

Niets kan ons scheiden van de liefde van Christus



+ Johannes van den Hende
Bisschop van Rotterdam

In de loop van 2020 is geen woord zo frequent in de media, in gesprekken en ontmoetingen, in gedachten en afwegingen als het woord corona. Veel aspecten van het publieke leven in de Nederlandse, Europese en wereldwijde samenleving worden erdoor gekleurd en beïnvloed.

In het dagelijks leven is die invloed merkbaar aanwezig: in politiek en economie, in onderwijs en gezondheidszorg, waar het gaat om werkgelegenheid en het uitgaansleven, etc.

Maatschappelijk is er nauwelijks aandacht voor, maar ook in ons kerkelijk leven hebben we ermee te maken. Er waren weken zonder publieke vieringen. Momenteel zijn er in onze kerken de nodige preventieve maatregelen en beperkingen.

Het getuigt van geestelijke veerkracht en het is een daad van geloof, wanneer we juist in deze tijd in parochies werk blijven maken van liturgie en gebed, van catechese en diaconie. Dat we ons bewust laten aanspreken door het Woord van God.

Het woord corona mag nooit de plaats innemen van de woorden geloof, hoop en liefde. Probeer daarom dagelijks te lezen uit de Bijbel (zie website rkbijbel.nl). Kom naar de eucharistie om in de lezingen het Woord van God te horen en om Christus, het mensgeworden Woord, te ontvangen in de heilige Communie.

We mogen ervaren dat het Woord van God niet verlamt maar in beweging houdt, en helpt om ons hart te blijven openen en waakzaam te zijn in de geest van het Evangelie.

Het Woord van God nodigt uit om op onze beurt een woord van God te worden tot bemoediging en steun voor onze naasten (cf. Titus 3, 8). In ons denken, spreken en handelen kan het gebruik van het woord caritas het winnen van het woord corona. Niets kan ons scheiden van de liefde van Christus (cf. Romeinen 8, 35-38). ■

Wat doet het met het thuisfront als je man kiest voor het permanent diaconaat in de Kerk? Roseriet Kerklaan en Aida Flores-Doe, de vrouwen van de recent gewijde diakens, vertellen.

Door Celine Timmerman

Kiezen voor DE KERK

Beeld: Ramon Wangold

T

Roseriet Kerklaan (50):

“Ons leven is totaal veranderd”

Hoe kijkt u tegen het diaconaat van uw man aan?

“In eerst instantie schrok ik toen Melchior vertelde dat hij theologie wilde studeren en daarna wellicht de diaconopleiding wilde doen. Hij werkte toen fulltime bij de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG). Ik dacht: Is dit wel iets voor jou? Maar ook: Waarom krijg ik een man die diaken wil worden? Waarom ben ik uitgekozen? Maar op een gegeven moment waren we in Lourdes en zag ik de betrokkenheid van Melchior met de mensen. Hij was er oprécht voor ze. Toen dacht ik: Dit hoort bij jou, je maakt een goede keuze. Ik ervoer vervolgens een soort rust en zie zijn diaconaat nu als iets heel erg moois. Ik heb waardering voor de weg die hij is ingeslagen.”

Hoe belangrijk was (en bent) u als het gaat om het geloof van uw man?

“Ik heb hem altijd gesteund en dat zal ik ook altijd blijven doen. Ons leven is totaal veranderd, we zijn in een hele andere wereld gestapt waar de maatschappij ook een mening over heeft. Doordat ik zelf in mijn parochie in Nootdorp de Alpha-cursus heb gedaan, snapte ik Melchior steeds meer. Ik ging meer naar de kerk, mijn geloofsgroei hielp hem ook weer.”

Hoe verrijkt het geloof u?

“Ik ben katholiek opgevoed, maar door een reis naar Israël is het vlammetje weer aangewakkerd. Ik krijg meer oog voor een ander, voor een naaste. Ik weet ook dat de Heer er altijd voor mij is en mij niet in de steek laat. Dat heb ik zo gevoeld toen ik even minder met het geloof bezig was. Je kunt altijd bij Hem terugkomen.”

Wat vond ú het moeilijkste van de opleiding?

“De afwezigheid van je man in de weekenden. Dat je dus zélf dingen moet ondernemen. Daar leer je ook van. De beslissing voor het diaconaat betekende tevens dat ik mijn vastigheid moest loslaten.”

Bent u door de geloofsreis van uw man ook veranderd?

“Jazeker. Door het diaconale aspect van Melchior zijn werk zie ik nu dat niet alles vanzelfsprekend is. Dat je soms te snel oordeelt over situaties of mensen, omdat er altijd wel een reden voor iets is.”

U zette ook uw handtekening onder de aanvraag voor de wijding van het diaconaat. Was dat een formele handeling of toch iets bijzonders?

“Het is nogal wat. Melchior heeft nog heel even getwijfeld en

vroeg zich af waar we aan zouden beginnen, wat hij míj zou aandoen. Maar ik zei: ‘Ga dit doen’. Die handtekening is de bevestiging dat hij het gaat doen. Dat wij dit gaan doen. Melchior is natuurlijk de diaken, maar hij heeft wel mijn steun nodig, anders lukt het niet. Hij moet iemand thuis hebben die zichzelf redt. De bisschop en Melchior kunnen ‘ja’ zeggen, maar ik bepaal uiteindelijk ook of hij diaken wordt met mijn ‘ja’. Geen handtekening is geen diaconaat.”

Hoe reageert uw omgeving op het diaconaat?

“Die vinden het moedig en knap dat wij die stap durven te nemen. Ze hebben bewondering voor het feit dat Melchior gaat doen wat hij echt wil. Dat hij zijn baan heeft opgezegd en het roer totaal omgooit.”

Toen uw man de bijbelse woorden ‘Hier ben ik’ uit-sprak tijdens de wijdingsplechtigheid, was dat dan niet eigenlijk ‘Hier zijn wij’?

“Nee. Hij legt de gelofte af, niet ik. We belopen samen deze weg, maar het diaconaat vervult Melchior.”





Aida Flores-Doe (43):
“Zijn diakenschap is voor mij een zegen”

Hoe kijkt u tegen het diaconaat van uw man aan?

“Met heel veel trots en waardering. Ed is, nadat wij elkaar daar ontmoetten, in mijn thuisland Mexico tot geloof gekomen en ik vind het prachtig dat hij dat nu in een ambt gaat voortzetten. Het was voor mij heel belangrijk dat ik een man kreeg die open stond voor het geloof, waarmee ik het kon delen. Zijn diakenschap is voor mij een zegen.”

Hoe belangrijk was (en bent) u als het gaat om het geloof van uw man?

“Ed zegt dat ik een groot aandeel heb in zijn keuze om diaken te willen worden, maar ik heb alleen dat vlammetje in hem helpen aanwakkeren. Uiteindelijk heeft hij zélf voor het diaconaat gekozen, omdat hij werd geroepen. Bij ons in Mexico zit het geloof echt in de cultuur, je bent gehoorzaam aan de Kerk en je volgt de wetten van God. Als ik nu naar hem kijk is hij beter katholiek bezig dan ik, haha.”

Hoe verrijkt het geloof u?

“Het geloof geeft mij vrede, hoop en zekerheid. Dit is al vanaf dat ik klein ben. Ik heb daar niet voor gekozen, maar het zaadje is in mijn hart geplant en gegroeid. Bij moeilijke situaties zoals verdriet en ziekte geeft het geloof mij steun. In mijn werk op een kinderopvang probeer ik wat ik als gelovige leer over te dragen. Dus liefde, vergeving en een bepaalde rust.”

Wat vond ú het moeilijkste van de opleiding?

“Dat ik Ed zo zag worstelen met de leerstof. Het is geen gemakkelijke weg geweest. Het niveau lag bij alle tentamens redelijk hoog. Hij bleef desondanks enthousiast en voelde zich gedragen. Dát is je roeping, anders hou je het niet vol. Ik vond het niet moeilijk om in de weekenden met drie kinderen achter te blijven. Ik wist dat het voor iets moois was.”

Bent u door de geloofsreis van uw man ook veranderd?

“Ja, doordat hij veel theologische dingen deelde en ook over de geschiedenis van de Kerk. Dat vond ik fijn. We groeiden samen.”

U zette ook uw handtekening onder de aanvraag voor de wijding van het diaconaat. Was dat een formele handeling of toch iets bijzonders?

“Dat laatste, want met dat gebaar laat je zien dat hij het ambt niet kan uitvoeren zonder mij. Dit doe je samen. Hij moet natuurlijk het meeste doen, maar ik sta achter hem. Na de handtekening gaan wij gewoon door met het geloof.”

Hoe reageert uw omgeving op het diaconaat?

“We waren altijd al actief in de Kerk, dus mensen vonden het niet zo raar. Alhoewel, ze vinden het ook bijzonder, omdat het voor ons ook een financiële verandering is. Ed werkte eerst in de IT. Geestelijk krijg je veel terug, maar dat past niet zo in deze maatschappij waar het vaak gaat om geld. Maar we hebben het hier om een roeping en een verlangen, niet over een betere positie. De kinderen weten dat Ed ‘pappa’ blijft, die ook weleens fouten maakt. Hier praten we over. Want anders denken ze: ‘Pappa zegt dat nou wel in de preek, maar hij doet dat thuis ook niet altijd.’”

Toen uw man de bijbelse woorden ‘Hier ben ik’ uitsprak tijdens de wijdingsplechtigheid, was dat dan niet eigenlijk ‘Hier zijn wij’?

“Jazeker. Wij hebben samen gekozen voor deze stap. Je geloof delen is belangrijk, het is ook belangrijk om te laten zien dat wij normale mensen zijn. Wij houden ook van een biertje en een feestje, maar wij houden ook van God.” ■

5 x bijzonder Delft



Laurentius loopt

In deze rubriek wandelen we door een stad of dorp waarbij we beschrijven hoe de parochie aanwezig én zichtbaar is. Welke onontdekte bijzonderheden zijn er in deze plaats en kerken? Wij zoeken het uit. Deze keer: Delft.



Door Celine Timmerman



Beeld: Guus Schoonewille



1

Sacramentskerk

De Vredeskerk

Wie Delft zegt, zegt Johannes Vermeer, Delfts blauw, de TU en de Oranjes. Meer dan 100.000 inwoners ontvangen jaarlijks massa's toeristen die dergelijke bezienswaardigheden op de foto zetten. Dat doen ze ook van de vele kerken die de Prinsenstad rijk is, zoals de Sacramentskerk; ook wel Vredeskerk genoemd vanwege het woord 'Vrede' dat met grote letters op de kerk staat. Wie het gebouw in het oostelijk deel van de stad binnenstapt op donderdag om 9:30 uur, ziet pastoor Dick Verbakel (66) met circa 25 bezoekers de eucharistie vieren. Na de afsluiting met een gezamenlijk 'Wees Gegroet, Maria' wordt er - keurig op anderhalve meter afstand van elkaar - koffie gedronken in de pastorie. “Hoe gaat het met u allen?” vraagt de pastoor met open armen, terwijl vrijwilligster Ria de koffie inschenkt.

📍 Sacramentskerk · Nassaulaan 2 · 2628 GH Delft
T: 015-2568661 · www.rkdelft.nl



2

Zusters Dominicanessen van Bethanië

Pastorie Vredeskerk

Op de bovenste etage van de pastorie wonen drie zusters dominicanessen van Bethanië. De zustersgemeenschap, bestaande uit 88 leden wereldwijd, wil op maatschappelijk vlak binnen én buiten de parochie de Blijde Boodschap uitdragen. “Zo doen wij sinds ons aantreden in 2008 naast parochiële ondersteuning in Delft, vrijwilligerswerk in de gevangenissen van Scheveningen”, zegt Delia Brugts (78). Samen met zuster Goretti Durant (77) verzorgt zij twee keer per maand de viering in het Penitentiair Psychiatrisch Centrum. Zuster Johantine Reijnders (76) geeft lichamelijke en geestelijke zorg in het Justitieel Centrum voor Somatische Zorg. Zuster Delia: “Wij praten met de gevangenen, maar luisteren vooral. Het koffiedrinken na de viering is ook altijd een belangrijk contactmoment.” Ook hebben de gevangen geloofsvragen waarbij de zusters helpen een antwoord te zoeken. “Soms horen we wat voor jeugd iemand heeft gehad, dan begrijp je soms iets beter waarom iemand iets heeft gedaan,” zegt zuster Johantine. “Wij blijven hen als mens zien”, sluit zuster Goretti af.

Nassaulaan 2 · 2628 GH Delft · T: 015-2573041 · www.dominicanessenvanbethanie.nl



3

Jessehof

Onze huiskamer

Na de koffie is het een mooie wandeling over de grachten naar de Jessehof, het inloopcentrum in de binnenstad van Delft. Het centrum is acht jaar geleden opgezet door de gezamenlijke kerken om een laagdrempelige huiskamer te bieden voor wie even een kop koffie wil drinken, de krant lezen, een praatje maken of biljarten. Coördinator Anita van Velzen (61), theologe en sociologe, vertelt dat het steeds drukker is geworden. “Alle vormen van geloof zie je terug in de bezoekers: het is een mengeling van katholieken, protestanten, moslims, Joden maar ook atheïsten. Hier wordt meer over het geloof gesproken dan in een ander buurthuis. We hebben een bijbelstudiegroep en ook discussies over bijvoorbeeld het niet naar de kerk kunnen gaan door de coronacrisis. Ook komt dikwijls de vraag: ‘Hoe bid je?’ aan bod.” Dat de bezoekers, inmiddels een hechte gemeenschap die ook elkáár helpen, Van Velzen aan het hart gaan, blijkt uit het feit dat ze sinds twee jaar ook mensen thuis bezoekt. “We doen dus niet alleen aan inloop maar ook aan uitloop. Dat zijn mensen die te ziek zijn om te komen maar die ik graag wil bezoeken. Dat is intiem en zwaar, maar ook mijn roeping.”

Burgwal 50 · 2611 GJ Delft · T: 015-8871539 · www.jessehof.nl



4

Maria van Jessekapel

Een Godsgeschenk

Na alle drukte van de binnenstad zou wat stilte niet misstaan. In de buurt zit vast een kapel. En ja hoor: op nog geen paar minuten lopen vinden we er één. De aanlooproute via een steegje naar de kapel van de Maria van Jesse Kerk noemt pastoor Verbakel ‘een Godsgeschenk’. “Wij zaten als parochie in de maag met dit steegje, omdat niemand de kapel kon vinden. Wat konden we doen om hier meer aandacht op te vestigen? Toen kwam de gemeente ineens met een mooi idee in 2019, het Gouden Eeuwjaar in Delft. Bewoners konden een gouden klinker met vier initialen kopen, die werd verankerd in het steegje naar onze kapel toe. De klinkers zij aan zij staan voor de verbintenis tussen twee mensen. Door deze gouden loper hebben we veel meer aanloop gekregen. En wat veel mensen niet weten: goud is de kleur van God.” We duiken de kapel in. Hij ligt midden in de stad en het is er zó stil. Vooraan staat in een afgeschermd halfronde zuil Maria met kind. Aan de linkerkant herinneren prachtige gebrandschilderde ramen aan hoogtijdagen van de Mariadevotie, rechts zien we het priesterkoor. Jaarlijks vindt in juni de Delftse Ommegang plaats, ter ere van Maria van Jesse. Jammer, we zijn dit jaar te laat.

Jozefstraat v/h Molenpoort · 2611 GE Delft www.rkdelft.nl



5

Maria van Jesse Kerk

Een bijzondere plek

Waar we niet te laat voor zijn, maar om 12:00 uur net op tijd, is de opening van de eerste katholieke kerk die na de Reformatie weer in het centrum van de stad gevestigd werd: de Maria van Jesse Kerk. Het neogotische kerkgebouw heeft niet één maar twee torens en heeft een zeldzaam en monumentaal orgel van Michaël Maarschalkerweerd met meer dan 2300 pijpen. Bij binnenkomst springen direct de wandschilderingen en glas-in-loodramen in het oog. “Dit Maria-raam is eigenlijk gek, want ze staat er zelf niet op afgebeeld”, zegt pastoor Dick Verbakel, terwijl hij wijst naar de rechterkant van de kerk. “Het zijn allemaal heiligen met een grote devotie voor Maria. Je zou het inderdaad een ode kunnen noemen, want ze zochten allemaal een toevlucht bij Maria.”

De preekstoel rechtsvoor, de verhoogde plaats die symbool staat voor de berg van waarop Jezus Christus predikte, kent een afbeelding die je niet vaak ziet. Verbakel: “Deze kerk was eerst van de Jezuïeten, daarna van de Franciscanen. Je ziet hier een afbeelding waar Franciscus vertrok naar Egypte om daar de sultan te ontmoeten in 1219. Dit is een redelijk onbekend onderdeel van Franciscus’ leven, terwijl het nog steeds actueel is. De vete tussen moslims en christenen is wel bekend, maar hiermee werd al uitgebeeld: je kunt met elkaar het gesprek aangaan. Als je in dialoog met elkaar omgaat, dan kom je verder. Een wijsheid die vandaag de dag nog steeds geldt.”

Burgwal 20 · 2611 GJ Delft www.rkdelft.nl



'Wij kunnen een woord van God zijn'

Beeld: Lidy de Koning



Homilie van Mgr. dr. J.H.J. van den Hende bij de chrismamis, woensdag 9 september 2020, HH. Laurentius en Elisabeth Kathedraal in Rotterdam

Naast het geschreven Woord van God (de Heilige Schrift) en Jezus Christus die het vleesgeworden Woord is “kunnen ook wij zelf op onze beurt een woord van God zijn daar waar wij zijn liefde uitdragen in dienstbaarheid en geloof.” Dit preekte bisschop Van den Hende tijdens de diocesane chrismamis in het Jaar van het Woord van God, op woensdag 9 september.

Broeders en zusters in Christus, u die hier in de kerk aanwezig bent met bescheiden aantallen en u die via de livestream met ons in gebed bent verbonden. En misschien moet ik wel zeggen: en ook een groet aan hen die nog later zullen kijken. Want in onze huidige tijd zie je dat mensen vaak dingen ook pas in hun eigen tijdschema zullen volgen en zullen zien.

Het is wonderlijk om juist nu in september de chrismamis te vieren. In het altaarmissaal staat dat je eventueel een paar dagen voor Witte Donderdag als dat beter uitkomt de chrismamis in het bisdom kunt houden. Maar niet te ver van Pasen verwijderd, staat erbij. We zijn nu ver van Pasen verwijderd. Maar niet voor Pasen, maar ná Pasen. Dat is een belangrijk accentverschil. Staan we voor Pasen stil bij Jezus' kruisdood, zijn lijden en sterven, in het licht van Pasen mogen we vooral ook vieren dat Hij de opgestane Heer is, de verrezen Heer, de Heer van de Kerk. Rond Hem zijn wij vanavond verzameld, hier aanwezig en ook via de livestream.

De periode die ligt tussen Witte Donderdag en vandaag is een voor veel mensen verwarrende periode geweest. 'Corona' is een woord dat denk ik iedereen elke dag wel een keer in de mond neemt. En het lijkt erop alsof corona daarmee de rode draad is van ons leven en van onze omgang met elkaar. Maar vanavond, nu we samenzijn rond de verrezen Heer, mogen we vooral benadrukken dat niet corona, maar Hij het middelpunt is en dat zijn liefde, dat zijn geduld met ons, dat zijn genade en trouw de rode draad zijn van ons leven.

Hij die lijden en dood niet uit de weg gegaan is, Hij die geleden heeft, Hij weet wat lijden betekent ook voor mensen die het zwaar te pakken hebben door het coronavirus. Wij vieren vanavond, broeders en zusters, deze eucharistie, in het besef dat de Heer de verlosser is van hemel en aarde en dat Hij zegeviert over alle ziekte en zonden, over alle lijden en sterven.

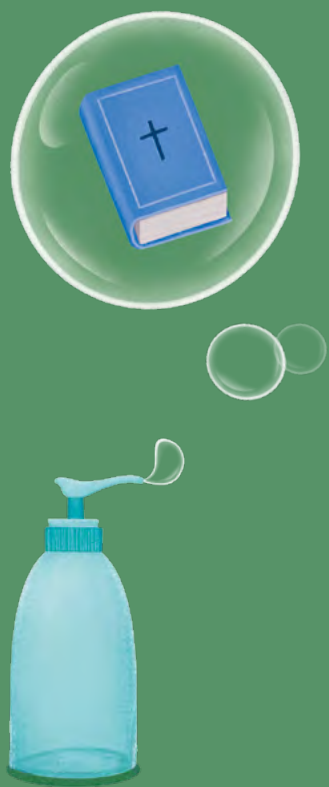
Het Jaar van het Woord van God is wat we dit jaar heel bijzonder in ons bisdom mogen vieren. Het was paus Franciscus die aan het begin van dit jaar voor het eerst een Zondag van het Woord van God afkondigde (voortaan op de derde zondag door het jaar). Het is duidelijk dat je dat nooit bij een zondag mag laten. Iedere dag opnieuw mag het Woord van God ons voeden, ons bijstaan. En heel bijzonder iedere zondag mogen we rijkelijk putten uit de Heilige Schrift.

Het Tweede Vaticaans Concilie heeft die Schrift nog meer voor ons geopend in de praktijk van de liturgie. Het conciliedocument over de liturgie (SC nr. 51) zegt: als het Woord van God dan een schat is, ja een schatkamer, dan moeten we die in onze liturgie wanneer we samenkomen om te vieren, wanneer we de sacramenten vieren, wanneer we rond Christus verzameld zijn, nog rijker uit die schatkamer putten. En zo hebben we op doordeweekse dagen twee lezingen die om het jaar verschillen en hebben we een driejarencyclus voor de zondag, heel zakelijk gezegd het A- en B- en C-jaar. Niet alle mensen zijn daar op dit moment al aan gewend, al zijn we al decennia na het concilie. Op veel plaatsen probeert men toch nog altijd naar twee lezingen

terug te gaan. Bij menige viering, ook waar een bisschop komt, is dat toch weer een punt van onderhandeling. Maar die drie lezingen, broeders en zusters, brengen ons het Woord van God. Die drie lezingen op zondag brengen ons het Woord van de Heer. En ook vanavond putten we rijkelijk uit de Heilige Schrift in deze chrismamis, in het licht van Pasen. We horen hoe Jezus zelf de Schrift opent en het Woord van God voorleest. Hoe eeuwen ervoor door het profetenwoord van Jesaja bemoediging, hoop en verlangen zijn bewaard voor de komst van de Messias. En Jezus zegt: Ik ben die Messias, die langverwachte Messias, die gezalfde. Het Schriftwoord dat gij zojuist gehoord hebt, is thans in vervulling gegaan.

We mogen dus zeggen dat we niet alleen het geschreven Woord van God ontvangen hebben, maar ook het meest uitgesproken Woord, de Zoon die is mensgeworden. En meer nog dan het Woord in de Schrift is Hij degene die ons aanspreekt ten volle. Niet voor niets verbindt de heilige Hieronymus, wiens feestdag we vieren op 30 september, hij stierf 1600 jaar geleden, het Woord van God met de persoon van Christus. Sterker nog, als we het Woord van God lezen, kunnen we Christus nog beter leren kennen. En als we vandaag de profeet Jesaja beluisteren, dat de Messias komt om te genezen, om te verlossen, om te verlichten, om te redden, mogen we op grond van dat profetenwoord ons verlangen richten op Christus. En als Hij zegt “Het Schriftwoord dat gij zojuist gehoord hebt, is thans in vervulling gegaan”, mogen we in Hem die redder, die verlosser en genezer herkennen. »

Jesaja 61, 1-3a. 6a. 8b-9
Openbaring 1, 5-8
Lucas 4, 16-21



Hij is het mensgeworden Woord in ons midden. In ons christelijk leven staat Hij centraal, ook in tijd van spanning en strijd, in tijd van oorlog en haat en ook in tijd van ziekte zoals corona. We mogen ons steeds opnieuw rond Hem verzamelen. En ook toen onze kerken dicht waren de afgelopen maanden, hebben wij dat gedaan. Als op veel plaatsen de kerk toch even open was om te kunnen bidden bij het heilig Sacrament, om het vleesgeworden Woord van God dat verrezen is te kunnen zien, te kunnen aanbidden en Hem gezelschap te houden.

En broeders en zusters, vanuit die verbinding met de Heer die gekomen is om te redden en verlossen en te genezen, zijn velen in onze kerk -en ik heb het gezien en gehoord- eropuit getrokken met de liefde van Christus in hun hart. Ze hebben op hun beurt zieken bezocht, op hun beurt eenzamen gebeld, op hun beurt voedsel aangereikt en een luisterend oor geboden. Het Woord van God hebben we niet alleen in de Schrift ontvangen, maar vooral ook in het vleesgeworden Woord die de vervulling is.

Ik herinner mij nog toen ik bij de synode van de bisschoppen in Rome over het Woord van God aanwezig mocht zijn in 2008, dat het ging over het Woord van God in vele vertalingen. En ook over de bijzondere situatie dat mensen die onderdrukt worden, die het zwaar hebben, in feite meer uit de Schrift blijken te lezen en met elkaar het Woord van God delen dan mensen in onze westerse wereld, die naar het zo lijkt in alle vrijheid kunnen geloven, kunnen bidden en kunnen vieren. En wat ook bijzonder was in die synode is dat paus Benedictus benadrukte dat naast het geschreven Woord van God en

het hoogtepunt van het vleesgeworden Woord ook wijzelf op onze beurt een woord van God kunnen zijn daar waar wij zijn liefde uitdragen in dienstbaarheid en geloof. Daar waar wij zijn liefde voelbaar maken in hulpbetoon en solidariteit en daar waar wij zijn liefde hoorbaar maken als we elkaar corrigeren, bemoedigen en op onze beurt Christus nabij brengen.

Het Jaar van het Woord, we hadden niet kunnen denken dat het zo'n apart jaar zou zijn, getekend door zoveel zogeheten 'nieuw gewoon'. Maar laten we met elkaar toch afspreken dat het geen gewoonte wordt om de Schrift dicht te laten, dat het geen gewoonte wordt om ons bidden te beperken. En dat het geen gewoonte wordt om uit de kerk te verdwijnen. We zijn hier met beperkte aantallen en ik weet dat velen ook via de livestream met ons meebidden, naar de Schrift luisteren en hun hart openen. Ik bid met u samen dat wij op onze beurt in dit jaar, wat er ook gebeurt, steeds opnieuw ook zelf een woord van God mogen zijn in verbondenheid met de Schrift en vernieuwd en verlost door het Woord bij uitstek: Jezus Christus, onze Heer.

Amen. ■

H. Laurentius

Wat: Laurentiusbeeldje

Waar: HH. Laurentius- en Elisabethkathedraal in Rotterdam

Wanneer: Vermoedelijk tussen 1850 en 1868

Laurentiusbeeldje:

De HH. Laurentius- en Elisabethkathedraal in Rotterdam is in het bezit van een bijzonder Laurentiusbeeldje. Het bevindt zich op een staf. De verguld zilveren stafbekroning toont de H. Laurentius gekleed in superplie. In de rechterhand houdt hij een rooster en in de linkerhand een palmtak, als verwijzing naar zijn marteldood.

Detail:

Op de console waarop hij staat, staat de tekst: "Van H H Collectanten/ der Boven Kerk / bij gelegenheid / van het 50 Jarig / bestaan der Kerk." En onderaan de staf: "Verguld bij gelegenheid der H. Missie Maart 1868."

De bekroning werd in 1849 geschonken bij gelegenheid van het 50-jarig jubileum van de Laurentiuskerk en verhuisde na de verwoesting van deze kerk in 1940 naar de Ignatiuskerk, de latere HH. Laurentius en Ignatiuskathedraal. Na de sluiting van deze kerk werd de bekroning overgebracht naar de huidige kathedraal. Daar stond de bekroning een tijdlang op een houder met een relik van de H. Laurentius. Rond 2004 is het beeldje opnieuw op een processiestaf geplaatst en in gebruik genomen.

Met dank aan: Ingrid Henkemans, Erfgoedspecialist Museum Catharijneconvent

Beeld: Ramon Mangold

T



Laurentius is verwonderd

Interview met de nieuwe diaken Melchior Kerklaan

‘Tijdens de uitvaartdienst van mijn moeder kwam ik THUIS BIJ GOD’

Sinds zijn wijding op 19 september in de kathedraal is Melchior Kerklaan diaken van het bisdom Rotterdam. Een van zijn taken als diaken is de verkondiging van het Woord van God. Zo mag hij het evangelie lezen en erover preken tijdens eucharistievieringen. Melchior vertelt aan Tussenbeide over zijn eerst kennismaking met de Bijbel en de passage die hem inspireert voor zijn werk in de parochie: de parabel van de verloren zoon (Lucas 15).



Door Emy Jansons



‘Je moet mensen in nood helpen vind ik, of ze nu katholiek zijn of niet. Ieder mens is even belangrijk’

"Bij ons thuis stonden twee Bijbels op de plank in de keuken, een centrale plaats in huis", vertelt diaken Kerklaan (52) over zijn jeugd. "Het was de Bijbel van mijn ouders uit 1981 met de Willibrordvertaling en daarnaast stond de kinderbijbel vol met tekeningen rond de verschillende verhalen. Een aantal van die tekeningen zijn me altijd bij gebleven."

THUISKOMEN

Na een periode waarin het geloof voor Melchior een minder grote rol speelde, kwam hij voor de uitvaartviering van zijn moeder weer terug in de kerk. "Mijn moeder was een lieve vrouw, heel zorgzaam. Tijdens die viering stond de liefde daarom centraal", vertelt hij. "We lazen uit Paulus' brief aan de Korintiërs (1 Korintiërs 13). De boodschap van die woorden is dat de liefde het allerbelangrijkste is. Wanneer je de liefde niet hebt, dan heb je niets. En dat geloof ik ook, dat liefde de brandstof is waar we met elkaar op leven. Ondanks dat de uitvaart een verdrietig moment was, kreeg ik een warm gevoel. Het was een gevoel van thuiskomen."

Het verhaal van de verloren zoon uit het Lucasevangelie is voor de diaken dan ook heel herkenbaar. In deze parabel die Jezus vertelt aan zijn leerlingen, verwelkomt een vader op liefdevolle wijze zijn zoon die lange tijd weg was. De jongen had zijn deel van de erfenis compleet verbrast. In plaats van de zoon terecht te wijzen, omarmt de vader hem bij thuiskomst en richt een feestmaal aan. Dit tot ongenoegen van de oudste broer die al die tijd de regels van zijn vader heeft gevolgd en voor hem heeft gewerkt (Lucas 15).

LIEFDEVOL ALS DE VADER

"Dat vind ik een fantastisch verhaal", zegt Melchior. "Ook al is de jongen niet de weg gegaan die zijn vader voor hem bedoeld had, hij is altijd weer welkom thuis. Sterker nog, de vader maakt ruimte voor hem om er even helemaal voor zijn zoon te kunnen zijn, om te vieren dat hij terug is gekomen. Ik ken veel mensen om mij heen die de afgelopen jaren de Kerk hebben verlaten. Dan is het waardevol om te ontdekken dat er altijd iemand is die op je wacht en die niets

Beeld: Emy Jansons



liever wil dan je weer in zijn armen sluiten. Die liefdevolle en barmhartige vader is God. Dat heb ik mogen ervaren toen ik weer in de kerk kwam tijdens de uitvaartviering van mijn moeder. Het voelde als thuiskomen: dichterbij komen bij God."

In het verhaal van de verloren zoon herkent Melchior niet alleen God in de vader die zijn zoon met open armen ontvangt, maar ook de priester in zijn woonplaats Nootdorp waarmee hij gesprekken voerde over het diaconaat. "Pastor Van Zaal gaf me echt een gevoel van welkom zijn. Dat ik mag zijn wie ik ben, ook toen ik een tijdje niet in de kerk was geweest. Hij verwoordde het heel mooi, hij zei: 'Maak jezelf niet te klein. Je moet je ook niet te groot maken. Maar je moet je als mens niet te klein maken om een stap te durven zetten.'"

MENSEN ZIJN WELKOM

Volgens Melchior laat dit verhaal ook zien hoe belangrijk het is in de parochies om, evenals de vader in de parabel, mensen die terugkeren in de Kerk met open armen te ontvangen. "Ik merk

‘Geef je kinderen een kinderbijbel cadeau. Wie weet welke rol het nog eens in hun leven gaat spelen’

dat sommigen in de kerk het lastig vinden. Ze zijn zelf al die jaren bij de Kerk gebleven en hebben er soms moeite mee als er iemand nieuw binnenkomt. Dan vertelt dit verhaal dat iedereen erbij hoort. Ongeacht hoe lang je al naar de kerk gaat, iedereen is even welkom en er is vergeving."

Kerklaan wil die gelijkwaardigheid tussen mensen ook in zijn diaconaat uitdragen: "Wat ik heel belangrijk in de diaconie vind, is dat ik er

voor alle mensen ben. Iedereen moet eten, heeft meubels nodig en kleding. Je moet mensen in nood helpen vind ik, of ze nu katholiek zijn of niet. Ieder mens is even belangrijk."

TEKENINGEN IN DE KINDERBIJBEL

Wanneer de diaken door zijn kinderbijbel van vroeger bladert, verschijnt er een glimlach op zijn gezicht. "Enkele tekeningen zijn me altijd bij gebleven. Vrienden van mij die niet naar de kerk gaan, lezen wel met hun kinderen uit de kinderbijbel, omdat ze vinden dat hun kinderen bepaalde verhalen mee moeten krijgen. Dan werken die tekeningen heel goed. Ik kan iedereen aanraden: als je een cadeautje aan je kinderen of kleinkinderen wilt geven, geef ze dan een kinderbijbel met mooie tekeningen. Dat blijft hangen bij ze. En wie weet welke bijzondere rol het later in hun leven gaat spelen." ■

KORT – KORT – KORT – NIEUWS

Bisschop doet ‘het grote Bijbel kwartet’ cadeau op misdienaarsdag

Het ‘grote Bijbel kwartet’ is gemaakt vanwege het Jaar van het Woord van God

Op zaterdag 12 september vond een diocesane misdienaarsdag plaats, waarop het bisdom vanwege het Jaar van het Woord van God 'het grote Bijbel kwartet' presenteerde. Aan het eind van de dag deed bisschop Van den Hende de 36 aanwezige misdienaars het kwartetspel cadeau. Een van de kwartetten bestaat uit de vier evangelisten, een ander bijvoorbeeld uit vier roepingverhalen en er is ook aandacht voor dieren in de Bijbel. Met het kwartet kunnen jong en oud samen op een leuke manier met de Bijbel bezig zijn. Het kwartetspel werd speciaal ontwikkeld door het bisdom vanwege het Jaar van het Woord van God.

Wilt u ook graag één of meer exemplaren van 'het grote Bijbel kwartet' ontvangen om te spelen of cadeau te doen? Stuur dan een mail naar bureau@bisdomrotterdam.nl. Als u één of enkele kwartetten bestelt, vragen we u om een gift. Parochies kunnen de kwartetten per tiental bestellen à € 25,00 en ontvangen hiervoor een factuur.



Beeld: Daphne van Roosendaal



Beeld: Ramon Mangold

Livestreaming vanuit de Rotterdamse kathedraal

Een nieuw diaconaal en missionair initiatief

Vanwege de maatregelen om de verspreiding van het coronavirus tegen te gaan, was het langere tijd niet mogelijk om samen de eucharistie te vieren. Via livestreaming konden gelovigen toch meevieren. In de kathedraal is nu een vaste opstelling voor livestreaming ingericht. Zo kunnen, nu het kerkelijk leven op anderhalve meter is hervat, de eucharistievieringen blijvend worden uitgezonden via internet.

Dit is een uitkomst voor mensen met een kwetsbare gezondheid, voor wie de gang naar de kerk nog steeds een opgave is. Bovendien geeft het missionaire kansen, omdat via de livestream mensen ook kennis kunnen maken met de rijkdom van de katholieke liturgie. De eerste diocesane livestream vanuit de HH. Laurentius en Elisabeth Kathedraal was de chrismamis op woensdag 9 september. De chrismamis werd vanwege het coronavirus verplaatst naar deze dag en wordt normaliter gevierd op de vooravond van Witte Donderdag. Ook de kathedrale parochie zal gebruik gaan maken van de livestream.

VRONESTEYN START STUDIEJAAR 2020-2021

4 priesterstudenten en 3 diakenstudenten voor het bisdom Rotterdam

Op dinsdag 1 september startte Centrum Vronesteyn voor de Priesteropleiding en Diakenopleiding het nieuwe studiejaar met een eucharistieviering in de Eendrachtsskapel in Rotterdam. In deze eucharistieviering werd Ed Doe opgenomen onder de wijdingskandidaten ('admissio'). Rector Walter Broeders van

Vronesteyn heette de studenten en de stafleden welkom aan het begin van de eucharistieviering, waaronder pastoor Jeroen Smith uit Leiden. Hij wordt naast pastoor Rochus Franken spiritueel voor Vronesteyn en volgt spiritueel Michel Hagen op die later dit jaar afscheid neemt. In het bijzonder heette de rector ook Ed Doe en zijn gezin welkom. Bisschop Van den Hende was hoofdcelebrant in de viering. In totaal zijn er bij de start van het studiejaar voor het bisdom Rotterdam vier priesterstudenten en drie diakenstudenten.

I N M E M O R I A M *Personalia*

Maria Joanna Anthonia Schoonenberg-Kolk

Op donderdag 2 juli 2020 is, na een kort ziekbed en voorzien van het H. Sacrament der Zieken, overleden, mevrouw **drs. Maria Joanna Anthonia Schoonenberg-Kolk (Rita)** pastoraal werker van het bisdom Rotterdam, geboren op 11 juli 1955 te Nieuwer-Amstel. Rita Schoonenberg werd op 1 juli 1998 aangesteld als pastoraal werker te Gouda. In juni 2000 kreeg zij een taak in het pastoraatsgebied te Rotterdam-Oost en Capelle aan den IJssel, wat later werd uitgebreid met Nieuwerkerk aan den

IJssel en Krimpen aan den IJssel. In 2016 werd dit pastoraatsgebied samengevoegd tot de nieuwe parochie Sint Christoffel. Naast deze taakstelling was mevrouw Schoonenberg sinds januari 2017 ook bisschoppelijk gedelegeerde voor de aanstaande pastoraal werk(st)ers. Zij was lid van de AdviesCommissie voor Pastoraal Werkers in opleiding, van de Diocesane Werkgroep Mentoraat, van de Diocesane Werkgroep Oecumene en werd in 2009 gekozen tot auditor in de Priesterraad.

Adrianus Johannes kardinaal Simonis

Op 2 september is overleden **Adrianus Johannes kardinaal Simonis**, emeritus-aartsbisschop van Utrecht en oud-bisschop van het bisdom Rotterdam. Kardinaal Simonis is 88 jaar geworden. De laatste jaren van zijn leven woonde hij opnieuw in het bisdom Rotterdam in de buurt van zijn geboorteplaats Lisse, op het terrein van de Broeders van Zeven Smarten bij Voorhout. Adrianus Johannes Simonis werd geboren op 26 november 1931 te Lisse. Hij was de oudste zoon in een tandartsgezin van elf kinderen. In 1945 ging hij naar het kleinseminarie Hageveld van het bisdom Haarlem in Heemstede. Zes jaar later begon hij de priesteropleiding op het grootseminarie Warmond. In de kapel van Grootseminarie Warmond werd hij

op 22 september 1956 door bisschop Huibers van Haarlem diaken gewijd. Zijn priesterwijding ontving hij op 15 juni 1957 uit handen van Mgr. Jansen, de eerste bisschop van Rotterdam (het bisdom Rotterdam werd opgericht op 2 februari 1956). De priesterwijding vond plaats in de kathedrale kerk van de HH. Laurentius en Ignatius aan de Westzeedijk te Rotterdam. Op jonge leeftijd werd hij zelf bisschop van Rotterdam. Op 20 maart 1971 werd hij bisschop gewijd door kardinaal Alfrink en de overige residerende bisschoppen van Nederland in de HH. Laurentius en Elisabeth Kathedraal aan de Mathenesserlaan te Rotterdam. In 1983 volgde Mgr. Simonis in Utrecht kardinaal Willebrands op als aartsbisschop.

Bartholomeus Mattheus Vergouwe

Op zondag 30 augustus 2020 is op 93-jarige leeftijd overleden de eerwaarde heer **Bartholomeus Mattheus Vergouwe (Bart)**, diaken van het bisdom Rotterdam, geboren op 16 augustus 1927 te Rotterdam en diaken gewijd op 4 februari 1989. Bart Vergouwe werd na zijn wijding benoemd tot diaken in het R.K. Verzorgingshuis Dorpsveld te Rotterdam. Op 1 september 1995 werd hem uit deze functie vanwege zijn leeftijd eervol ontslag verleend en te-

vens ontslag uit de gewone ambtsbediening van het bisdom Rotterdam. Diaken Vergouwe verleende na zijn emeritaat nog vele assistenties. Bij zijn wijding is gekozen voor de evangelietekst uit Lucas 4, 14-24. Dat het Schriftwoord in Christus is vervuld en dat de verkondiging daarvan ook weerstand oproept. Dit is voor diaken Vergouwe altijd tot oriëntatie gebleven.

Nicolaas Anthonius Maria Faaij

Op 10 september is op 80-jarige leeftijd overleden, de eerwaarde heer **Nicolaas Anthonius Maria Faaij (Nico)**, diaken van het bisdom Rotterdam, ridder in de Orde van Oranje-Nassau, geboren op 19 november 1939 te Gouda en diaken gewijd op 6 december 1987. Nico Faaij werd na zijn wijding benoemd tot diaken in de toenmalige parochie HH. Petrus en Paulus te Aarlanderveen. Daar heeft hij zich

enkele jaren dienstbaar gemaakt met name in het wijkopbouwwerk, de begeleiding van jongeren en het gespreksgroepenwerk. Enkele jaren is hij ook lid geweest van de Diocesane Commissie Roepingen-pastoraal. Op 19 november 2004 werd hem eervol ontslag verleend uit de gewone ambtsbediening van het bisdom Rotterdam.

Benoeming

- **Drs. C.W. Burgering**, benoeming tot fulltime lid van het pastoraal team (diaken) van de parochiefederatie St. Franciscus, tussen duin en tuin te Honselersdijk e.o., *01-07-2020*
- **Dr. R.G.A. Kurvers**, benoeming tot administrator voor de Italiaanse geloofsgemeenschap Missione Cattolica Italiana te Den Haag, *03-07-2020*
- **M.V. Tharsis s.v.d.**, benoeming tot lid van het pastoraal team (parochievicaris) van de parochie De Goede Herder te Schiedam e.o. voor onbepaalde tijd, *01-09-2020*
- **G.E.J. Doe**, benoeming tot (kandidaat-)diaken in de parochiefederatie Rotterdam Rechter Maasoever te Rotterdam e.o., *01-09-2020*
- **Mgr. A.J. van Deelen**, verlenging van de benoeming als administrator van de H. Theresia van Ávila parochie, *01-06-2020*

Goedkeuring en zending

- **N.B.G. Langstraat**, goedkeuring en kerkelijke zending als geestelijk verzorger van de zorginstelling Florence, locatie De Mantel te Voorburg met terugwerkende kracht, *01-04-2020*
- **N.B.G. Langstraat**, goedkeuring en kerkelijke zending als geestelijk verzorger van de Stichting Careyn, locatie Woerdblok en Rozenhof te Naaldwijk, Careyn locatie De Vloot te Maassluis en Careyn, locatie De Ark te Wateringen, *01-06-2020*
- **Mw. S.M.M. van Winden-van der Pol**, goedkeuring en kerkelijke zending als pastoraal werkster in de parochie St. Jan de Doper te Gouda e.o. voor onbepaalde tijd, *01-09-2020*

Ontslag/ontheffing kerkelijke zending

- **Drs. C.W. Burgering**, eervol ontslag als lid van het pastoraal team van de studentenparochie H. Catharina van Alexandrië te Rotterdam, *01-07-2020*
- **Mw. M.Th. van Roon**, eervol ontheffing van de kerkelijke zending als geestelijk verzorger van de zorginstelling Marente, locatie Rustenborch en Marente, locatie Van Wijckerslooth te Oegstgeest, *01-07-2020*
- **Drs. A.P.J. Hes**, eervol ontslag als diaken van het Ordinariaat voor de Nederlandse Strijdkrachten (met emeritaat), *01-07-2020*
- **Mw. S.M.M. van Winden-van der Pol**, eervol ontheffing van de kerkelijke zending als pastoraal werkster in de Federatie Vlietstreek te Rijswijk e.o., *01-09-2020*
- **Drs. T.F.M. Visser**, ontslag op zijn verzoek als pastoor van de parochie H. Theresia van Ávila te Dordrecht e.o., *01-09-2020*

EEN HOOPVOL LIED — op een wereldlijke melodie

Zingen is dubbel bidden, zegt de heilige Augustinus. Teksten en melodieën inspireren ons voor een leven in geloof. Door het coronavirus was het lange tijd niet mogelijk om te zingen in de kerk. Nu wordt het langzaamaan weer mogelijk voor koren binnen het kerkelijk leven op anderhalve meter. In deze rubriek belicht kerkmusicus en theoloog Richard Bot een lied, vanuit de vraag: waarom is het passend dit deze liturgische periode te zingen, wat betekent de tekst en wat is bijzonder aan de melodie?

Deze editie:
“God wil een tempel bouwen om ons nabij te zijn”

Het lied “God wil een tempel bouwen om ons nabij te zijn” van de dichter Henk Jongerius is een lied dat zeer geschikt is om te zingen in de maand oktober die toegewijd is aan Maria. Tekst en melodie zijn toegankelijk en toch ook verrassend.

TEKST

De tekst verscheen in 1971 in het Bijbels Liedboek, liederen die zijn geïnspireerd op teksten en beelden uit de Bijbel. In het eerste couplet gebruikt Jongerius het beeld van de tempel als symbool voor het huis van God. God kiest echter geen stenen huis “om ons nabij te zijn”, hij kiest een vrouw uit, de meest gezegende, “een roos zonder doornen”. God wordt mens in Jezus bij de geboorte van Maria's kind, “Die bloem gaat zich ontfouwen... ons levenslicht voorgoed.” De tweede strofe gaat echter ook over de tijd van verwachting, het hoopvol uitzien naar de geboorte van Jezus. Dat mondt uit in de laatste strofe die niet over Maria, maar over Jezus gaat, “de vrede stichter en een licht voor de armen”, een zin geïnspireerd op het Magnificat. Het lied sluit af met de gedachte waarmee het begon: God wil een tempel bouwen die een wereldwijd tehuis is, waar God en mensen een thuis vinden bij elkaar.

MELODIE

Jongerius koos voor een bekende melodie van een bekend zoe eeuws Marialied (‘God groet U, Koninginne, Maria, zoet jolijt’). Daardoor kan iedereen het makkelijk meezingen. De melodie is echter veel ouder en van een 16e eeuws wereldlijk

lied, ‘Het viel eens hemelse dauw voor mijn liefs venstertje’. Dit lied gaat over een minnaar die zijn liefde aanbiedt aan zijn geliefde. Daarmee is dit lied een typisch voorbeeld van een zogenaamd contrafact: een nieuwe geestelijke tekst op een bestaande (wereldlijke) melodie. Tot in de zoe eeuw komen we de melodie zowel tegen als Marialied in religieuze en als liefdeslied in wereldlijke liedbundels.

OPMERKELIJK

Opvallend is de toonsoort: niet mineur of majeur maar de middeleeuwse Dorische toonsoort. Dat lijkt op hedendaagse mineur, maar met één verschil, namelijk een verhoogde zesde toon (e' geen es'), vandaar dat aan de sleutel geen twee (= g mineur), maar slechts één mol staat (bes = g Dorisch). Dat geeft aan het einde van de melodie een speciale kleur. Het tweede dat opvalt is de afwezigheid van maatstrepen, een tweede kenmerk van middeleeuwse melodieën. Dat geeft een horizontale, lineaire dimensie aan het lied vergelijkbaar met het gregoriaans. De kleine streepjes geven de scheiding aan tussen groepjes van zes en van acht kwartnoten. Daardoor ontstaat een groepering afwisselend in drie of vier halve noten, waardoor het lied een ‘wiegend/dansend karakter krijgt. ■

Dr. Richard Bot MMus is diocesaan referent Kerk, Interieur en kerkelijke Kunst, Medewerker liturgie & Kerkmuziek

QR-code naar geluidsfragment:



God wil een tem - pel bou - wen
om ons na - bij te zijn,
en bo - ven al - le vrou - wen
zal zij ge - ze - gend zijn
die Hij zich heeft ver - ko - ren:
Ma - ri - a is haar naam,
een roos die zon - der door - nen
in bloei zal ko - men staan.



Pastoor Bouke Bosma over zijn start — IN CORONATIJD

Bouke Bosma is per 1 maart pastoor in de H. Willibordus-parochie in de Bollenstreek. Op 15 maart zou hij feestelijk worden geïnstalleerd. Dit ging vanwege de coronapandemie niet door. Over geroepen worden, een valse start en het belang van een verwelkomende gemeenschap.



Door Jolanda de Wolf

Bouke Bosma hoeft geen vragen te stellen. Zijn verhaal komt vanzelf: “Voordat ik naar de Bollenstreek kwam, had in natuurlijk nagedacht hoe ik pastoor zijn zou gaan aanpakken. Het eerste jaar is het kennis maken, bekijken welke zaken er spelen; welke wensen er leven. Daarna ga je als pastoor accenten leggen. Dat plan moest meteen op de plank.”

“Tegelijk weet ik: sinds ik mij heb leren overgeven aan wat God van mij wil – al is dat niet altijd makkelijk uit te vinden – lóópt mijn leven. Wanneer dat begon? Het startpunt was Kerstmis 2005.

BEETSTERZWAAG

Bosma komt uit een wat men noemt rood nest. Geboren Fries, vader veehouder, moeder huisvrouw. Gelooft? Daar deed men in het gezin in Beetsterzwaag niet zo aan. Bosma: “Achteraf ben ik altijd wel zoekende geweest. Met een financiële baan bij een administratiekantoor kreeg ik op zeker moment het gevoel: is dit het nu? Ik besluit dan een kans te grijpen en solli-

citeer in Den Haag. Dat lukt! Achteraf gezien heeft het allemaal zo moeten zijn.” Dan is het is kerstavond 2005. Bosma zou niet naar huis gaan. Wat deze avond te doen? Hij besluit “gewoon eens zo’n kerk binnen te lopen, eentje om de hoek.” “Ik kwam de kerk binnen en stapte in een sfeer van een verwelkomende parochie. Je gaat zitten, iemand schuift op en zegt: kom er bij! Een blijde parochie ook! Er werd mooi gezongen; mooi gesproken. Aan het eind van de viering sprak pastoor Kees Dernee de gloedvolle woorden: ‘Het feest dat we vanavond hebben gevierd, vieren we iedere zondag. Ik nodig u er van harte voor uit.’ Ik dacht: ik ga zondag weer. En dat ben ik blijven doen.” “En toen kwam de Paaswake 2006. Daarin werden volwassenen gedoopt. Ik voelde: dat wil ik ook! Toen ben ik het voorbereidingstraject ingegaan. Die zomermaanden heb de rozenkrans ontdekt en in de Lourdeskapel op Scheveningen vaak gebeden. En ja als Maria ziet daar zit er een, dan geeft zij het meteen door aan haar Zoon: Ik kreeg het verlangen om priester te worden. Tegelijk zette ik de hakken in het zand

‘Geen pastoor die zo
snel zijn kerk dicht
kreeg als ik’

Beeld: Ramon Mangold



en zei: ‘Heer, U vergist zich! Wat weet ik nou helemaal?’ Ik sprak er met niemand over. Kijk, en dan komt het belang van de gemeenschap weer om de hoek kijken. Er waren zo’n drie, vier mensen die mij vroegen: heb je er wel eens aan gedacht priester te worden? Hoe wisten zij dat ik daar mee bezig was? Ik antwoordde met: Ik maak wel een afspraak met de pastoor. Die praat het wel uit mijn hoofd.”

EERDER DAN VERWACHT

“De pastoor sprak, terwijl hij thee voor ons inschonk: ‘Goh je bent hier eerder dan ik dacht.’ Na een jaar maandelijks gesprekken vond hij het tijd dat ik eens met een gedelegeerde van het bisdom sprak. Mijn opleiding heb ik op Bovendonk gevolgd. Mijn ouders? Die vinden het echt iets voor Bouke!”

GODS HULP

“Je hebt als pastoor een hele verantwoorde-lijkheid, dat vind ik echt wel spannend. Ik bad in eerste instantie het kortste gebed dat er is: Help! Maar ik hoef het niet alleen te doen. Het is een goed draaiende parochie, met een goed

bestuur. En we vormen - met kapelaan Stephan Kuik, en diaken Iwan Osseweijer - een heel hecht team. Vergeet niet: we kunnen veel meer dan we denken. Met Gods hulp.”

En toen brak corona uit. Het een beetje lacherig elkaar de ellenboog reiken, maakte snel plaats voor serieus overleg in een aangemaakte Appgroep. “Ja, wel tot diep in de nacht. We hebben de ramp het hoofd geboden via de app. De officiële installatieviering is nog steeds niet geweest.” En dan met humor: “Er is geen nieuwe pastoor die zo snel zijn kerk dicht kreeg als ik. Ach mijn tada!-momentje komt nog wel.” “Sinds ik gelovig ben, leef ik met het levensmot-to: Het donkere, het negatieve, krijgt de plek die het verdient, de tweede plek. Licht, geloof; geloof in de verrijzenis heeft de eerste plaats. Je mag best boos zijn, verdrietig ook en dan tel je vervolgens je zegeningen.”

“Zo hebben we als pastoraal team veel gele-genheid gehad om met elkaar te spreken. Het is in mijn optiek onze opdracht aan nieuwe evangelisatie te doen. Ik verwijs daarbij graag naar het boek ‘Als God renoveert’ van een Ca-nadese priester. Zoals de heilige Franciscus de

opdracht kreeg de Kerk te renoveren, zo is die opdracht voor elke gelovige. Ik heb als pastoor vier gebouwen en vijf kerken. Die vijfde kerk is de gemeenschap van het geloof. Hoe lief de kerkgebouwen mij ook zijn, het gaat mij om één kerk en dat is de gemeenschap. Die moet niet opgesloten zijn in zichzelf. Maar uitnodigend. Zoals op die kerstavond 2005.”

“Toen de reguliere vieringen niet door konden gaan, zijn we met een nieuwe camera en soft-ware - een gift - live vieringen via YouTube gaan uitzenden. Veel mensen doen in deze coronatijd in stilte goed werk. Mensen opbellen; contact houden met mensen in het verzorgingshuis. Ik zeg: Heb elkaar lief op afstand. Diaken Osseweijer maakte filmpjes voor de Eerste Communievoorbereiding, zodat deze kon door-gaan. En ik zet een ‘woord van de pastoor’ op onze website. Het is laagdrempelig. Ik merk dat doordat ik ook vragen krijg van niet-gelovigen. God werkt in ieder mens. Hij roept jou, ook als jij niet in God gelooft.”

OPDRACHT

“In deze coronatijd worden mensen ziek of overlijden. Of hebben geen contact meer met de buitenwereld. Daar moeten we voor bidden. En ons afvragen hoe we hen kunnen bijstaan. Corona drukt ons met onze neus op de feiten en herinnert ons aan onze opdracht van ons inzetten voor de medemens.”

“We mogen inmiddels weer vieringen houden. In de parochie is dit zorgvuldig voorbereid. Op elke locatie met een commissie. Vrijwilligers zijn gastheer of gastvrouw bij de vieringen. Ik hoop dat dit een permanente status krijgt. Om uit te stralen: wees welkom!”

VERLEDEN, HEDEN, TOEKOMST

“Vaak maak ik me druk over wat er is gebeurd, en denk: oh wat erg. Of ik leefde in de toekomst: als dat gebeurt, hoe ga ik daar op reageren? Dat zie ik ook om mij heen. Maar op geen van beide hebben we invloed. Steeds met het verleden of met de toekomst bezig zijn heeft dus niet zo veel zin. Voor het verleden hebben we de biecht en voor de toekomst hebben we het gebed. Hier op het moment van nu heb ik invloed. In het hier en nu kan ik mijn christelijke waarden pre-sent stellen. Dit is het moment. Met zijn hulp.” ■



T

Q

&

A

Waarom noemt de Kerk werken in de
gezondheidszorg een roeping?

Ik was ziek en gij
hebt Mij bezocht

Werkers in de gezondheidszorg zijn geroepen om “dienaars van het leven” te zijn. In de gezondheidszorg zijn veel mensen actief. Denk aan medisch personeel, verpleging, maar ook aan biologen en apothekers en vele anderen.

Voor de gelovige die in de gezondheidszorg werkt, kan de professionele praktijk van iedere dag méér zijn dan een menselijke dienst aan een lijdende persoon. “Uw beroep komt overeen met een roeping”, zei de heilige paus Johannes Paulus II eens tot artsen.

Waarom noemt de Kerk werken in de gezondheidszorg een roeping? Dat is, omdat het werk in de gezondheidszorg een verlenging en een verwezenlijking is van de liefde van Christus die ‘weldoende rondging en allen genas’ (Handelingen 10, 38). Tegelijkertijd is het een naastenliefde die gericht is op Christus: Hij is de zieke. Want Hij zegt: “Ik was ziek en gij hebt Mij bezocht” (Matteüs 25, 36). Maar ook is de werker in de gezondheidszorg een weerspiegeling van de barmhartige Samaritaan uit de parabel, die stopt bij de gewonde man en daarbij zijn naaste in de liefde wordt (vgl. Lucas 10, 29-37).

De Kerk beschouwt de dienst aan de zieken als een integraal deel van haar zending: pastoraal en evangeliserend. Met een citaat van paus Johannes Paulus II: “Artsen, verpleegkundigen, andere gezondheidswerkers, vrijwilligers, zijn geroepen om het levend beeld van Christus en van zijn Kerk te zijn in de liefde voor zieken en lijdenden.”

Uit: Nieuw handvest voor de werkers in de gezondheidszorg. Pauselijke Raad voor het Pastoraat in de Gezondheidszorg, 2019. Nederlandse vertaling bij uitgeverij Betsaida In Den Bosch (2020), 137 blz., € 14,50. ISBN 978-94-91991-88-2



T Lees – Kijk – Luister – Proef

MOET JE ZIEN!



Leef! Hoe ga ik om met de coronacrisis?

youtu.be/JqTeZRunVLo

Een van een serie filmpjes welke gemaakt zijn door Bidden Onderweg en waarbij stilgestaan wordt bij het omgaan met de coronacrisis. In dit filmpje gaat het om om het advies om niet te vergeten te leven ondanks de angst en onzekerheid welke de pandemie met zich meebrengt.



Maria's boodschap in Fatima

youtube.com/watch?v=q6x7sr-bAkc

Jonge katholieken in Chili, grotendeels professionele musici, namen het initiatief tot het digitaal verspreiden van nieuw gecomponeerde en gearrangeerde religieuze liederen (cantocatolico.org). Het betreft klassieke Latijnse teksten en ook nieuwe teksten in het Spaans. Wereldwijd hebben meer dan tien miljoen mensen de video's met katholieke muziek al bekeken en beluisterd. Dit is de tip voor de maand oktober. Het lied 'En Fátima apareciste' bezingt Maria's boodschap in Fatima: bidt de rozenkrans iedere dag.



Wij zijn een groene kerk

youtu.be/EoMsa5woFC4

De St. Paulus' Bekerij kerk is de eerste Groene Kerk in Capelle aan den IJssel. Als allereerste actie werd met zestig donateurs geld ingezameld voor tien zonnepanelen, vertelt Dick Biesta van de parochie. "Paus Franciscus, die de paus van de armen is, linkt de armoedeproblematiek aan de duurzaamheidsproblematiek," vertelt pastoor van de parochie Huub Flohr.



De vrucht van het geloof is liefde

Moeder Teresa

In eenvoudige woorden, bescheiden en liefdevol, geeft Moeder Teresa voor elke dag van het jaar een gedachte. Daarmee geeft ze aan het dagelijks leven telkens een spirituele impuls. Gebed, geloof, liefde en dienstbaarheid vragen immers elke dag onderhoud.



Christenen in de samenleving: inleiding op de sociale leer van de Kerk

Domènec Melé Carné

De Spaanse priester Domènec Melé Carné schreef in 2012 een inleiding op de sociale leer van de Kerk: "Christenen in de samenleving". In 2018 verscheen een goed leesbare Nederlandse vertaling. Op de omslag staat de Rotterdamse Erasmusbrug als icoon van de moderne samenleving. De auteur behandelt het sociale denken van de moderne pausen (vanaf Leo XIII, paus van 1878 tot 1903) en van het Tweede Vaticaans Concilie. Met haar sociale leer richt de Katholieke Kerk zich in eerste instantie tot de katholieke gelovigen en spoort hen aan om bij alles wat ze ondernemen bewust te leven overeenkomstig hun geloof. Tegelijk nodigt de Kerk alle mensen van goede wil uit om de katholieke mensvisie te leren kennen, tot verrijking van het maatschappelijk leven. De sociale leer van de Kerk als de maatschappelijke boodschap van het evangelie heeft betrekking op alle onderdelen van het maatschappelijk leven, zoals politiek en democratie, familie en gezin, economie en arbeid, vrede, zorg voor het milieu etc.

Uitgeverij Betsaida
(www.betsaida.org):
ISBN 978-90-6257-075-1
(303 pagina's) € 19,50

T Over abdij- en trappistenbieren

"Doe mij maar zo'n lekker abdijbier", hoor je regelmatig op een terras. Of: "Heeft u voor mij een lekkere trappist?" Maar wat is nu eigenlijk het verschil tussen een abdij- en trappistenbier? Zelfs veel horecamensen kunnen het u niet uitleggen.



Door Fedor Vogel

Om het nog wat ingewikkelder te maken: ieder trappistenbier is een abdijbier. Maar niet ieder abdijbier is een trappistenbier! Het verschil tussen de twee is eigenlijk heel simpel: een trappistenbier wordt binnen de muren (intra muros) van een abdij gebrouwen. Een abdijbier wordt gebrouwen door professionele brouwerijen die vervolgens licentie betalen aan de abdij met de naam van het bier. Waarmee overigens niet gezegd is dat trappistenbrouwerijen niet professioneel zijn, integendeel. In ieder geval zijn de trappistenbieren het meest authentiek. Ze worden nog echt gebrouwen onder supervisie van de paters en broeders, vaak wel met hulp van burgerbrouwers, en zonder winst oogmerk. De opbrengst van de bieren is volledig bestemd voor onderhoud van de betreffende abdijgebouwen en voor goede doelen die door het trappistenklooster worden ondersteund. Bekende trappistenbieren in Nederland zijn La Trappe en Zundert. In België heeft u waarschijnlijk allemaal wel eens gehoord van Westmalle, Orval, Rochefort, Westvleteren, Chimay en Achel.

Abdijbieren daarentegen komen dus uit professionele brouwerijen. Deze brouwerijen produceren vooral ook andere biermerken. Zo wordt Leffe gebrouwen door 's werelds grootste bierbrouwer AB InBev (van o.a. Stella Artois en Jupiler) en heeft Heineken bijvoorbeeld Affligem als abdijbier in het portfolio. Van ieder flesje bier gaat een percentage van de opbrengst naar de gelijkeerde abdij. Zo brouwt de Nederlandse Gulpener bierbrouwerij de Gerardus kloosterbieren. De wat kleinere Brouwerij Egmond brouwt Sancti Adalberti-bieren die verband houden met de abdij van Egmond. En ook in Den Haag is er inmiddels een heel kleine kloosterbrouwerij 'Haagsche Broeder', om maar wat voorbeelden te noemen.

Op deze plek zal ik de komende tijd dieper ingaan op de zin en onzin rond abdij- en trappistenbieren. Soms zal ik een specifiek bier met abdij uitlichten, soms iets vertellen over de relatie tussen bierbrouwen, het kloosterleven en bierheiligen. En altijd zal ik afsluiten met een bieradvies. Want bier verbindt, bier drink je met mate(n) en de spiritualiteit die 'tussen bieren' ontstaat 'tussen mensen' is in deze soms individualistische tijd minstens zo belangrijk... Proost!

BIERTIP



7,5

Bier:

Affligem blond, 6,7%
(maar ook verkrijgbaar in 0.0%)

Brouwerij:

Brouwerij Affligem
(voorheen Brouwerij De Smedt) in Opwijk (B)

De Proef:

Een speciaal bier met een zachte fruitigheid en een mild bitter einde. Het Blond bier geeft een bruisend karakter en een stevige schuimkraag.

De heilige Laurentius is patroonheilige van het bisdom Rotterdam. Hij is beschermheilige van de armen, van bibliothecarissen en boekhouders en van mensen die met vuur werken zoals banketbakkers én bierbrouwers. Fedor Vogel is uitgever en hoofdredacteur van Bier! magazine, Brouw! magazine en Bierradio.nl. Hij is bestuurslid van de H. Theresia van Ávila-parochie in katholiek Drechtsteden. In deze column schrijft hij over de zin en onzin over abdij- en trappistenbieren.



Mensen in Maria's Magnificat

*Het Tweede Vaticaans Concilie (1962-1965)
beschouwt het Woord van God als een
schatkamer die we als gelovige mensen
telkens opnieuw moeten openen.*



Beeld: Lidy de Koning

*Omdat oktober een Mariamaand is, geeft pastoor
Ruud Gouw in deze Tussenbeide een toelichting op het
Magnificat, ook wel de lofzang van Maria genoemd
(Lucas 1, 46-52). De naam Magnificat dankt het lied aan
de eerste woorden van de Latijnse vertaling: Magnificat
anima mea Dominum (groot maakt mijn ziel de Heer).*

Heel Maria's lied ademt Oudtestamentische woorden en uitdrukkingen

Maria richt haar lofzang tot God, maar brengt in haar lied ook mensen ter sprake. Evenals bij de aankondiging door de engel Gabriël noemt zij zichzelf een "dienstmaagd" van de Heer, maar vermeldt nu haar eenvoud of kleinheid, waarnaar God heeft omgezien (v 48). God die aan haar zijn wonderwerken doet, belijdt zij als de Machtige (v 49). De woorden eenvoudige en machtige vinden we terug als later in het lied twee contrastparen voorkomen: machtigen - eenvoudigen en hongerigen - rijken (vv 52-53).

Van God die "Machtig" is, wordt vervolgens gezegd, dat zijn Naam heilig is (v 49b) en dat zijn barmhartigheid uitgaat naar alle generaties (v 50). (Deze twee aspecten kan men beschouwen als parallel aan de twee onderdelen van het Onze Vader.) Gods barmhartigheid geldt de mensen die "Hem vrezen" (v 50). Reeds hier in het lied zien we een contrast, en wel met de trotsen van hart in het volgende vers (v 51).

Heel Maria's lied ademt Oudtestamentische woorden en uitdrukkingen; de vv 50-51 zijn doorspekt met Bijbels idioom. God vrezen en godvrezenden zijn begrippen die we veelvuldig in de Schrift tegenkomen. Om de indruk te vermijden van een god die mensen angst wil inboezemen, wordt bijvoorbeeld vertaald met "ieder die Hem erkent". Inderdaad zijn godvrezenden geen bange mensen, wel mensen die Gods oordeel meer vrezen dan het oordeel van medemensen. Godvrezenden laten zich niet leiden door wat mensen vinden, maar bovenal door wat God van hen verwacht. Dat is het criterium voor hun doen en laten.

Gods barmhartigheid voor die Hem vrezen (v 50) gaat gepaard met de manifestatie van de kracht van zijn arm (v 50). Dat laatste is krijgstal: een krachtige arm is nodig om een wapen effectief te kunnen hanteren. Uiteengedreven moet worden de trotsen van hart. In Bijbelse

tijden was het hart niet de plaats van gevoelens en emotie, maar van plannen en ideeën. Trotsen van hart zijn de zelfvoldane en zelfgenoegzame mensen die leven alsof God niet bestaat. Waar een dergelijke mentaliteit toe leidt, wordt concreet in de volgende verzen (vv 52-53).

Hier worden vier categorieën genoemd, waarbij er twee telkens elkaars tegenpool lijken: machtigen versus eenvoudigen en dan - in omgekeerde volgorde - hongerigen versus rijken. In deze tegenstelling komt naar voren, dat machtigen en rijken in de Schrift geen neutrale begrippen zijn maar een negatieve lading hebben. Machtigen zijn die mensen die uit zijn op macht en hun macht vervolgens gebruiken ten koste van medemensen. Rijken zijn mensen die voor zichzelf rijkdom vergaren, terwijl andere mensen steeds armer worden. Het Magnificat zingt het gelovig vertrouwen uit dat God, de werkelijk Machtige, zal afrekenen met aardse machthebbers en het opnemen voor eenvoudige mensen, zoals Maria.

Het tweede contrast met hongerigen versus rijken lijkt een herhaling van het eerste contrast waarbij men dan tegenover rijken eerder armen zou verwachten dan hongerigen. Te bedenken valt, dat in Bijbels spreken als beeld voor het verbond van God met zijn volk vaak het beeld wordt gebruikt van een maaltijd. Zo worden in dit lied de hongerigen aan Gods tafel vervuld met goede gaven, maar is aan die tafel geen plaats voor wie zich verrijkt hebben.

In het Magnificat komt de gelovige toekomstverwachting naar voren, die redding van God alleen verwacht en geen heil ziet in aardse macht of rijkdom. Mensen die God willen vrezen, kiezen daarom voor een leven van bescheidenheid en soberheid. Voor Maria, die vanuit haar geloof een eenvoudig bestaan leidde, heeft God oog gehad. ■

46 En Maria sprak: "Mijn hart prijst hoog de Heer, **47** van vreugde juicht mijn geest om God mijn redder: **48** daar Hij welwillend neerzag op de kleinheid zijner dienstmaagd. En zie, van heden af prijst elk geslacht mij zalig **49** omdat aan mij zijn wonderwerken deed Die machtig is, en heilig is zijn Naam. **50** Barmhartig is Hij van geslacht tot geslacht voor hen die Hem vrezen. **51** Hij toont de kracht van zijn arm; slaat trotsen van hart uiteen. **52** Heersers ontnemt Hij hun troon, maar Hij verheft de geringen. **53** Die hongerigen overlaadt Hij met gaven, en rijken zendt Hij heen met lege handen. **54** Zijn dienaar Israël heeft Hij zich aangetrokken, **55** gedachtig zijn barmhartigheid voor eeuwig jegens Abraham en zijn geslacht, gelijk Hij had gezegd tot onze vadersen."

*Lucas, 1, 46-55
rkbijbel.nl*



Diaconaal koken met Dick



Op vele plekken in ons bisdom wordt er voor groepen gekookt en samen gegeten. Ontmoeting, gezelligheid en gemeenschapsofbouw zijn daarvan de belangrijkste pijlers. In deze rubriek Laurentius kookt, biedt Tussenbeide een kijkje in de keuken bij deze gezamenlijke maaltijden. Letterlijk wel te verstaan, want naast een impressie worden er ook lekkere, betaalbare en soms bijzondere recepten gedeeld.



Beeld: Geisje van der Linde

Heerlijk! Niet alleen het eten, vooral om elkaar weer te zien en te spreken

Onder de noemer eten en ontmoeten zwaait diaken Dick Vrijburg op vier verschillende plekken de scepter in de keuken. De eerste maandag van de maand in Pijnacker, de tweede maandag in Berkel, de derde in Bergschenhoek en de vierde in Nootdorp. Als een volleerd chef kondigt hij na het gebed de gangen aan. 'De hoofdgang is ontmoeting', lacht diaken Vrijburg vanachter zijn ronde bril, wanneer we hem spreken in Bergschenhoek tussen zijn gasten. 'Meestal kies ik een goeie Hollandse maaltijd met altijd verse ingrediënten en met een kleine verrassing. Zo ook vandaag: vooraf een soep van zoete aardappel en paprika, dan bloemkool en dan aardappelen met kip in roomsaus en ei in kerriesaus. En toe dubbelvla met aardbeien en als versiering chocolade hagelslag.'

In Bergschenhoek in de zaal achter de St. Willibrordkerk werken onder de bezielende leiding van de diaken zes vrijwilligers die de maaltijd mee voorbereiden, serveren, afruimen en opruimen. 'De mensen hebben het gemist in de coronaperiode, dit samenkomen en gezellig samen eten' vertelt een van hen. 'Heerlijk!' vult een van de gasten aan tafel aan. 'Heerlijk, om elkaar weer te zien en te spreken na al die maanden'.

Een van de gasten vertelt over het overlijden van de partner anderhalf jaar geleden. En hoe je de kleinste dingen die je gewoon was samen te doen dan mist. 'Zo samen eten, als hier, is voor mij heel belangrijk. En dan zo'n enthousiast persoon als de diaken die het voortouw neemt; dat bindt!'

Zonder uitzondering noemen de ruim dertig gasten aan tafel en de vrijwilligers die ook een hapje mee eten, de ontmoeting als belangrijkste reden om te komen: 'Je ziet en hoort weer eens iemand anders' En de vrijwilligers: 'Je doet het ergens voor, dat is wel duidelijk!', 'In de gemeenschap betrokken zijn is iets heel waardevols.'

Nieuwsgierig naar het recept van de soep?



Zoete aardappel-paprikasoep voor ongeveer 40 personen

Ingrediënten

- 2 kilo zoete aardappelen
- 5x2 puntpaprika's
- 0.5 kilo uien
- 5 liter groentebouillon
- 1,2 liter kokosmelk
- Paprikapoeder naar smaak
- Eventueel wat vermicelli en of rijst toevoegen

Bereidingswijze

- Aardappelen, paprika, uien in de bouillon gaar koken in 12 minuten
- Pureren met de staafmixer en de kokosmelk toevoegen
- Naar smaak paprikapoeder, eventueel vermicelli en of rijst toevoegen
- en nog 10 minuten zachtjes door laten koken.

Beeld: Daphne van Roosendaal

AGENDA – Activiteiten van het bisdom Rotterdam

14 oktober BIJEENKOMST VOOR PAROCHIEBLADREDACTIES

Redacties van parochiebladen zijn uitgenodigd om rond het Woord van God in gesprek te gaan en onderling ideeën op te doen. Bisschop Van den Hende gaat met de deelnemers in gesprek over de uitdaging van kerkelijke communicatie ten behoeve van de parochies en over hoe we op onze beurt een woord van God kunnen zijn. Daarnaast zullen er twee presentaties zijn over het werken met een bladformule. De bijeenkomst stond gepland in de Adelbertkerk (Minervaweg 7 in Delft, vanaf 19:30 uur), maar wordt mogelijk een livestream. *Meld u aan via m.meeussen@bisdomrotterdam.nl (vermeld svp uit welke parochie u komt)*

20 oktober GELDWERFING

Het werven van geld is - zeker in deze tijd - een grote uitdaging voor onze parochies. Op dinsdagavond 20 oktober vindt daarom opnieuw een diocesane bijeenkomst plaats over geldwerving. Vanwege het coronavirus wordt deze bijeenkomst gehouden als livestream. Bisschop Van den Hende opent de avond inhoudelijk. Daarna is het woord aan Bureau IDD dat het landelijke campagneteam van Actie Kerkbalans 2021 ondersteunt. Het tweede deel van de avond gaat over de collecte-opbrengsten in parochies die gebruik zijn gaan maken van Givt én over de Nieuwe Automatisering Parochies. De coördinator van het Actie Kerkbalans Servicecentrum, Ad Sosef, is in veel parochies geweest om daarbij te ondersteunen. *Aanmelden via economaat@bisdomrotterdam.nl (u ontvangt van ons de link om de livestream te volgen)*

25 oktober TOUR OF FAITH VOOR JONGEREN

Tour of Faith op de laatste zondag van de maand is de ontmoeting voor jongeren (16-30 jaar) in het bisdom Rotterdam. Normaliter ben je te gast in een parochie, vier je de eucharistie met bisschop Van den Hende als celebrant met daarna catechese en geloofsgesprek. Eerder dit jaar is de Tour of Faith enkele malen doorgegaan als catechese van de bisschop met de mogelijkheid om vragen te stellen via de WhatsApp-groep van het jongerenpastoraat. *Zie voor de laatste informatie de Facebook-pagina Jongerenpastoraat bisdom Rotterdam, of meld je aan voor de WhatsApp-groep van het jongerenpastoraat via een mail naar d.buhler@bisdomrotterdam.nl*

4 november MEET & GREET KERKBALANS

Op woensdagavond 4 november wordt de jaarlijkse meet & greet gehouden over de actie Kerkbalans. De bijeenkomst wordt online gehouden en heeft een praktische inslag. Hoe kun je rekening houdend met corona als parochie je actie Kerkbalans goed vormgeven? De coördinator van het Actie Kerkbalans Servicecentrum, Ad Sosef, gaat hierover met u in gesprek. *Aanmelden via economaat@bisdomrotterdam.nl vóór 30 oktober*

8 november GELOOFSGESPREK EN MEDIASIERING

Op deze zondag vertelt Irene Koster in het Geloofsgesprek over het Woord van God en de geheimen van de rozenkrans. Paus Johannes Paulus II noemde de rozenkrans “een samenvatting

van het evangelie”. Wanneer we de gebeurtenissen van Jezus’ leven overwegen, worden we gevraagd om na te denken over de vraag hoe God in ons eigen leven komt, opdat wij in staat zijn om de Heer te verwelkomen en Hem te volgen. Na het Geloofsgesprek (9.45 uur NPO2) wordt de eucharistieviering uitgezonden vanuit de Petruskerk in Roelofarendsveen. Pastoor Jack Glas is celebrant.

11 november LEZING ‘DE SCHATKAMER VAN HET WOORD VAN GOD IN DE VIERING VAN DE EUCHARISTIE’

Op deze middag verzorgt dr. Rob Kurvers, priester van het bisdom Rotterdam, een inleiding over ‘De schatkamer van het Woord van God in de viering van de eucharistie’. Hiervoor zijn uitgenodigd pastorale beroepskrachten en (kader)vrijwilligers. Vanwege de maatregelen rond het coronavirus wordt deze pastoraal-inhoudelijke bijeenkomst gehouden in de HH. Laurentius en Elisabeth Kathedraal (vanaf 14.00 uur). In de kerk kan voldoende afstand worden gehouden. Voor degenen die aanwezig zijn in de kathedraal is er gelegenheid om vragen te stellen aan de sprekers. Daarnaast kunt u ook vanuit huis deelnemen aan de inleiding via een livestream. *Aanmelden via a.d.jong@bisdomrotterdam.nl (meld u zich ook aan als u de inleiding online wilt volgen)*

14 november DIACONIEPRIJS 2020

Het Woord van God zet mensen in beweging. Op zaterdag 14 november wordt de diaconieprijs van het bisdom uitgereikt. Désirée Krikhaar zal bij deze gelegenheid spreken over barmhartigheid en de heilige Elisabeth in de iconografie.

De diaconieprijs krijgt een geheel andere opzet dan vooraf gedacht. De prijs wordt op 14 november collectief uitgereikt aan alle diaconale initiatieven die parochies en caritas instellingen ondernamen in coronatijd. Zij ontvangen een Elisabethcertificaat als dank voor hun bijzondere inzet tijdens de coronacrisis.

16 november VICARIAATSBIJEEENKOMST ECONOMAAT

Het economaat van het Bisdom Rotterdam organiseert enkele malen per jaar bijeenkomsten per vicariaat om kennis en informatie uit te wisselen. Op maandag 16 november vindt de bijeenkomst plaats van het najaar. Vanwege het coronavirus wordt deze live gestreamd. Daarom is er één gezamenlijke bijeenkomst voor het vicariaat Rotterdam en het vicariaat Den Haag. *Aanmelden via economaat@bisdomrotterdam.nl*

29 november TOUR OF FAITH VOOR JONGEREN (ADVENT)

Tour of Faith is de maandelijkse ontmoeting voor jongeren (16-30 jaar) in het bisdom Rotterdam. Tour of Faith vindt plaats op de laatste zondag van de maand. Vanwege de voorbereiding op Kerstmis is er bij deze Tour of Faith gelegenheid om het sacrament van boete en verzoening te ontvangen. *Zie voor de laatste informatie de Facebook-pagina Jongerenpastoraat bisdom Rotterdam, of meld je aan voor de WhatsApp-groep van het jongerenpastoraat via een mail naar d.buhler@bisdomrotterdam.nl*

Zie voor de volledige agenda bisdomrotterdam.nl/activiteiten
In deze tijd van corona kunnen wijzigingen optreden in locaties en data. Zie daarom de website voor de actuele informatie.



Rustieke begraafplaats & crematorium

R.K. Begraafplaats & Crematorium St. Laurentius is kleinschalig en klantvriendelijk. Wij hebben persoonlijke aandacht voor de wensen van de mensen die hier begraven of gecremeerd willen worden. Ook voor de nabestaanden hebben we de grootste zorg.

De Rooms-katholieke begraafplaats St. Laurentius die stamt uit 1867, is een Gemeentelijk Monument, een groene oase, een plek van rust en spiritualiteit. Het terrein ligt midden in de stad Rotterdam, centraal in Crooswijk. St. Laurentius heeft in honderdvijftig jaar een heel eigen plek veroverd in de buurt en in de stad. In de loop der jaren is St. Laurentius niet alleen voor Rooms-katholieken een gedenkwaardige begraafplaats geworden, maar ook voor andersgezinden. Een rustieke en serene plek waar eenieder troost vindt.

Intiem, betrokken en zorgzaam





St. Laurentius
R.K. Begraafplaats & Crematorium

Nieuwe Crooswijksedeweg 123, 3034 PN Rotterdam
T 010 - 413 63 08 | www.begraafplaatslaurentius.nl
Wij zijn 7 dagen per week voor u geopend.

Wij maken onze goede naam altijd waar!

Nationaal - internationaal - Europa-specialist - Overzee

Particuliere verhuizing
“Wij verzorgen uw verhuizing zorgvuldig en efficiënt dankzij onze vakkundige, ervaren verhuizers en onze moderne logistieke aanpak.”

Opslag altijd handig
“Onze beveiligde en geconditioneerde opslagunits zijn al te huur per m³.”

Bedrijfsverhuizing
“Onze verhuiscordinator stelt een compleet uitgewerkt verhuisdraaiboek voor u op en onze handyman verzorgt al uw kussens in een handomdraai.”

The best match in removals!



AA VERHUIZERS

Wij komen als u gaat

Bel gratis
0800-0223855
of klik op onze website
www.aaverhuizers.nl



Centrum voor Priester- en Diakenopleiding
Vronesteyn

Vermeld bij uw gift uw naam en adres om u te kunnen bedanken, informeren en uit te nodigen voor speciale bijeenkomsten.

Priester- en diakenopleiding Vronesteyn
Park Vronesteyn 14
2271 HS Voorburg
070 - 3873804
www.vronesteyn.nl

Rector Walter Broeders
06 - 27140117
w.broeders@bisdomrotterdam.nl

Steun de opleiding van priesters en diakens in het bisdom Rotterdam

IBAN NL29 INGB 0000 3656 73
t.n.v. Centrum Vronesteyn



“Wees niet bevreesd, voortaan zult ge mensen vangen.” Lucas 5, 10

Actie Kerkbalans Service

Heeft u hulp nodig bij de organisatie van uw actie Kerkbalans? Parochies in het bisdom Rotterdam kunnen een beroep doen op de Actie Kerkbalans Service. Mail naar kerkbalans@bisdomrotterdam.nl.

Wat kunnen we voor uw parochie betekenen?

- ▶ Hulp bij uw Kerkbalans brief
- ▶ Hulp bij het maken van uw eigen folder
- ▶ Artikelen voor uw parochieblad
- ▶ Ondersteuning bij uw actieplan en startmoment
- ▶ Ondersteuning bij de evaluatie van uw actie
- ▶ Instructiebijeenkomsten en inzet van Exact Online en DocBase
- ▶ Meet & greet ontmoetingen voor inspiratie en uitwisseling

Kerkbalans in coronatijd? We denken graag met u mee!

Vraag vandaag hulp voor de Kerkbalans actie van morgen.



Geef vandaag voor de kerk van morgen

TUSSENBEIDE LIEVER BIJ U THUIS OP DE MAT?



Tussenbeide wordt verspreid via de parochies in het bisdom Rotterdam. Zo kunt u in de kerk dus altijd uw gratis exemplaar meenemen. Grijpt u wel eens mis? Of komt u vanwege het coronavirus nu minder in de kerk? Meld u dan aan voor een persoonlijk abonnement en ontvang Tussenbeide bij u thuis via uw eigen brievenbus.

We bieden u graag het gemak van een persoonlijk abonnement.*

Meld u aan via
tussenbeide@bisdomrotterdam.nl
of bel met het bisdom op 010 - 2815171.

* Voor een persoonlijk abonnement vragen we u een jaarlijkse gift van € 12,50

WE HOREN GRAAG WAT U ERVAN VINDT

Omdat het diocesane nieuws tegenwoordig vooral online wordt gebracht, met meer dan duizend abonnees op de digitale nieuwsbrief van bisdomrotterdam.nl, is de bisdomkrant Tussenbeide vernieuwd. U hebt het eerste geheel vernieuwde nummer in handen. Wat vindt u ervan? Geef uw mening. Doe mee met de enquête!

Meedoen met de enquête kan online via
www.tussenbeide.nl Of scan de QR-code

